

Regeringskansliet och lärosätena

Therese Ahlqvist
Universitets- och högskoleenheten
Utbildningsdepartementet

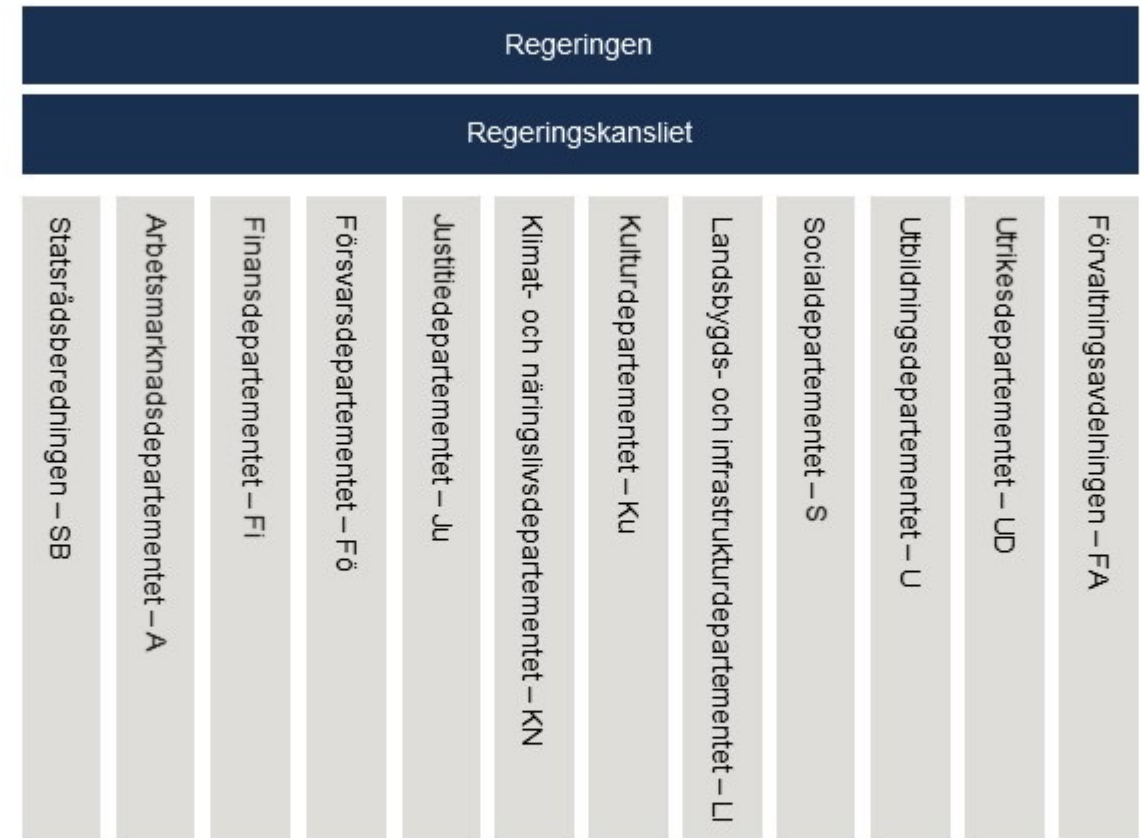
SUHF 260423

- Regeringskansliets och Utbildningsdepartementets uppdrag
- Budgetprocessen
- Myndighetsstyrningen
- Vad innebär ett valår för budgeten?
- Aktuella frågor

Organisation

- Regeringskansliet är regeringens stab
- Statsministern är myndighetschef för Regeringskansliet
- 4 800 tjänstemän, varav cirka 200 politiskt anställda

Källa: Regeringskansliets årsbok 2022

Regeringskansliets uppdrag

... är att stödja regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Regeringskansliet leds av regeringen = en politiskt styrd organisation, där regeringen avgör arbetets inriktning och prioriteringar.

Regeringskansliet är en myndighet.

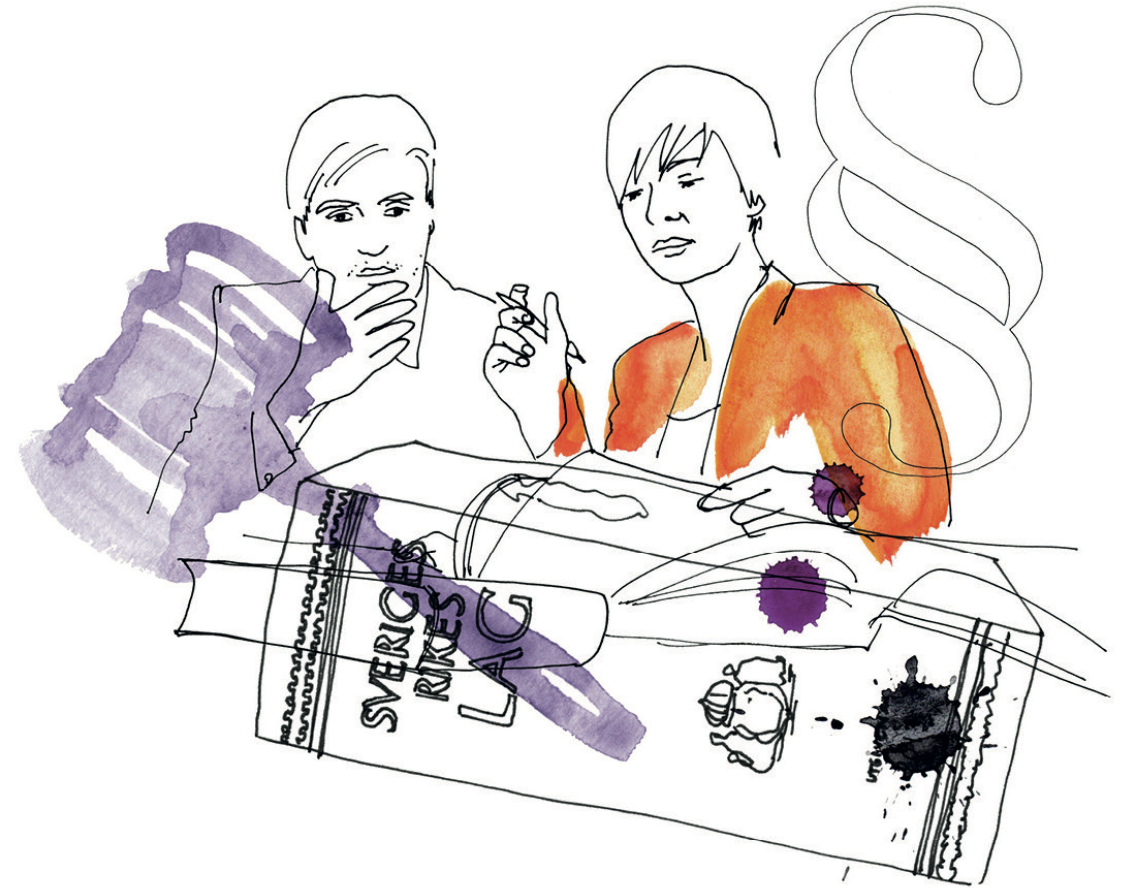
Regeringskansliets uppgifter

- Lagstiftningsprocessen
- Budgetprocessen och myndighetsstyrning
- Regeringsärenden
- Internationellt samarbete
- Samspel med omvärlden
- Särskilda projekt och program
- Myndighetens interna stöd och utvecklingsarbete

Lagstiftning

- Utredning
- Betänkande
- Remiss
- Lagrådsremiss
- Proposition
- Riksdagsbehandling
- Riksdagsbeslut (lagen stiftas)
- Regeringen utfärdar lagen
- Publiceras i Svensk författningssamling (SFS)

Regeringsärenden

Regeringen fattar kollektiva beslut

- hela regeringen överens
- alla ministrar ansvariga för alla beslut
- allt arbete organiseras för att säkerställa regeringens kollektiva beslutsfattande
 - gemensam beredning
 - delning
 - politisk samordning

Utbildningsdepartementets statsråd

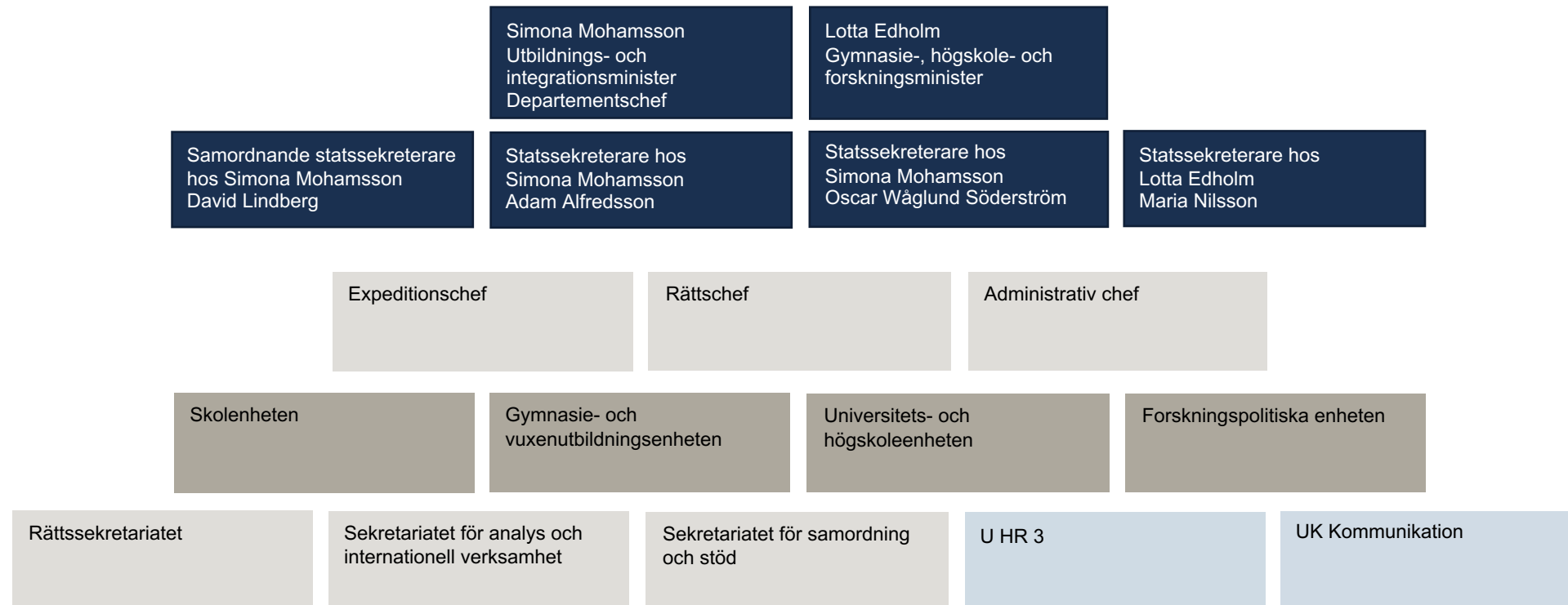

Simona Mohamsson (L)
Utbildningsminister

Lotta Edholm (L)
Gymnasie-, högskole- och forskningsminister

Utbildningsdepartementets organisation

- U HR 3 tillhör organisatoriskt RK HR, Förvaltningsavdelningen
- UK Kommunikation tillhör organisatoriskt Kommunikationsavdelningen, Förvaltningsavdelningen.

Styrning av universitet och högskolor

- **Riksdagen** bestämmer ramarna
 - lagar (högskolelagen)
 - ekonomiska ramar (beslut om budget)
 - vilka universitet och högskolor som ska finnas
- **Regeringen** styr universitet och högskolor inom ramarna
 - förordningar (högskoleförordningen inkl. examensordningen)
 - regleringsbrev
 - uppdrag till myndigheterna
 - föreslår resurser (budgetproposition)
- **Universitet och högskolor** ansvarar inom regeringens ramar
 - hur medel används
 - vilken forskning och utbildning som bedrivs
 - utbildningarnas innehåll och upplägg

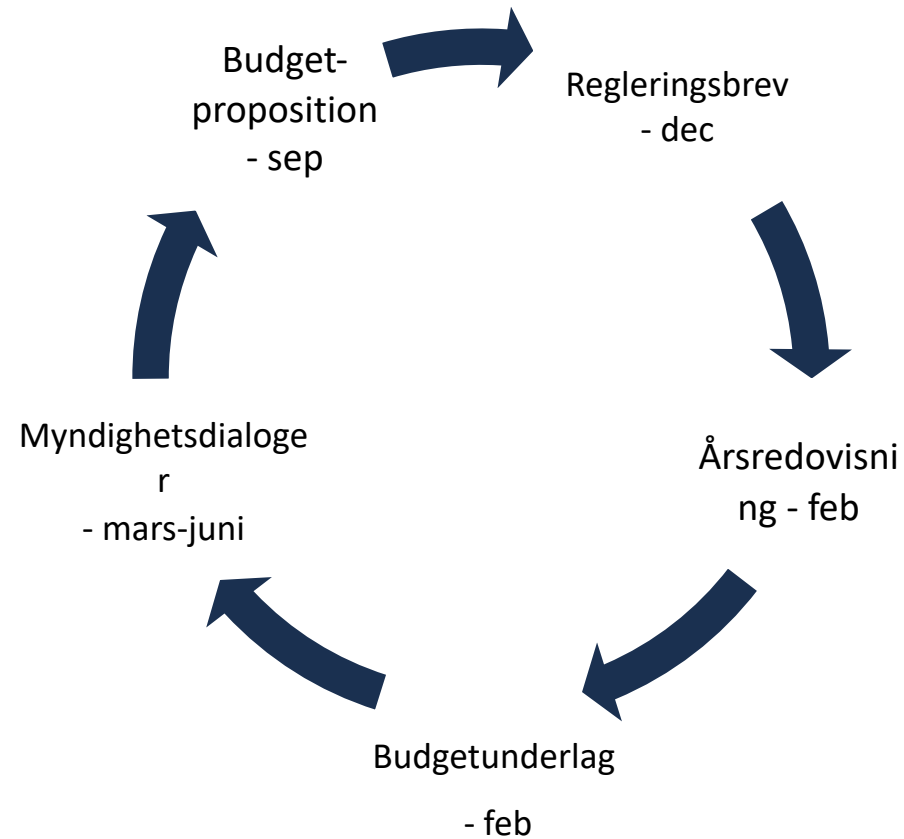
Regeringens styrning av universitet och högskolor

Styrningen ska vara *långsiktig, strategisk och tillitsbaserad*

- Regelverk (högskolelag, högskoleförordning, regleringsbrev och andra regelverk för myndigheter)
- Resurser till utbildning och forskning
- Anställning av rektor och förordnande av styrelseledamöter
- Uppföljning (årsredovisningar, UKÄs & SCBs uppdrag)
- Kvalitetssäkring (universitet och högskolor själva + UKÄ)

Myndighetsstyrningens årscykel

Myndighetsdialoger

- Sker i regel mars-juni för universitet och högskolor
- Gemensam myndighetsdialog (27 april 2026), statsråd och statssekreterare medverkar
- Cirka 10 lärosäten per år har en egen dialog med departementet
- Strategiska frågor snarare än detaljfrågor
- Deltagare: vanligen rektor, ev. styrelseordf., förvaltnings- studentrepresentant ev. statssekreterare, huvudman (en budgetsamordnare och myndighetshandläggare
- Varje år enskilt samtal mellan rektor och statssekreterare

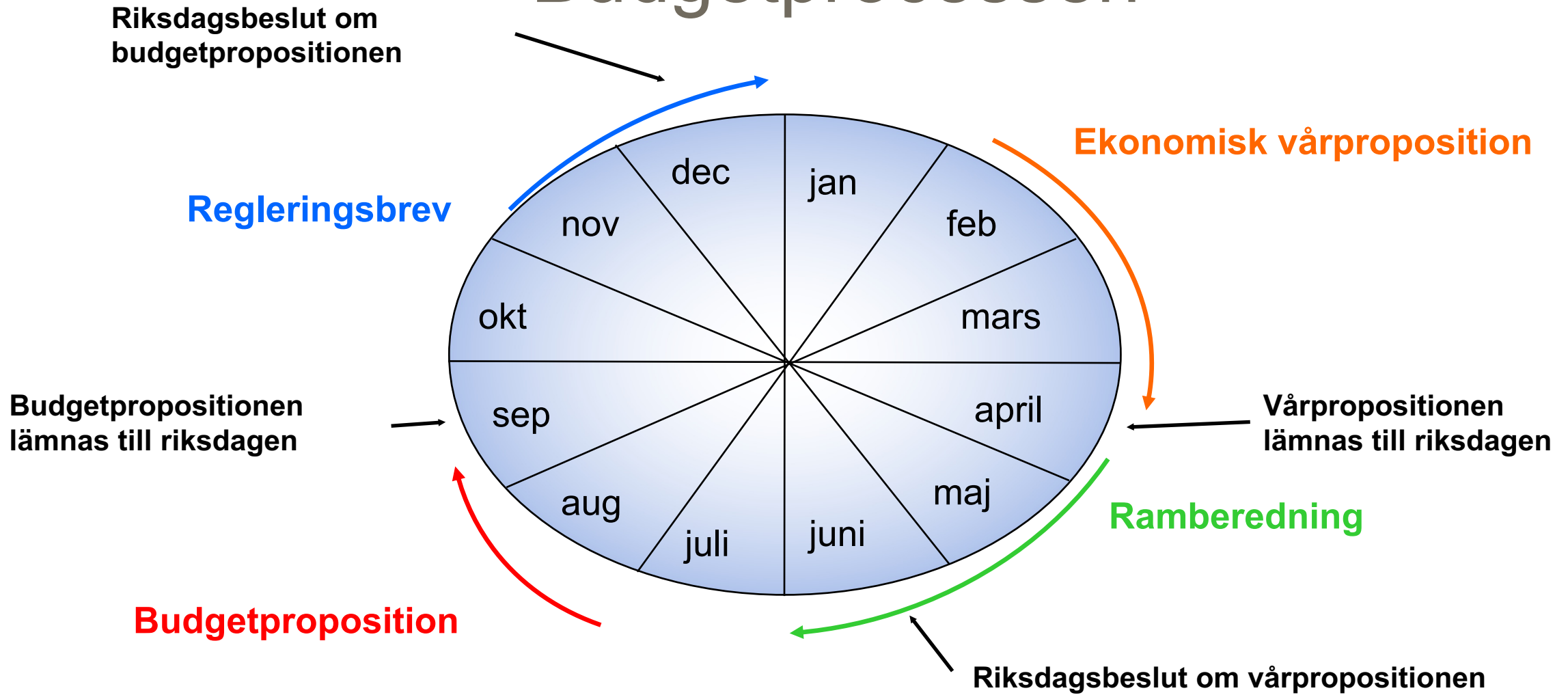

Dialog under året

- Löpande dialog, myndighetshandläggare och lärosäte
- Särskilda frågor, rektor och myndighetshandläggare/huvudman/statssekreterare
- Högskoledirektörer och universitetsdirektörer terminsvis, flera träffar

Budgetprocessen

Årsredovisning

- Myndigheten redovisar ekonomiska resultat, verksamhet, och andra väsentliga uppgifter
- Särskilda återrapporteringskrav (regleringsbrev, särskilda åtaganden)
- Mål som ska uppfyllas (högskolelag mm)
- Granskas av aktuellt departement och Riksrevisionen

Budgetunderlag

- Universitet och högskolors förslag till finansiering för de tre kommande åren
- Även investeringar i anläggningstillgångar och lokalförsörjning
- Ibland särskilda frågor som regeringen bett om redovisning av

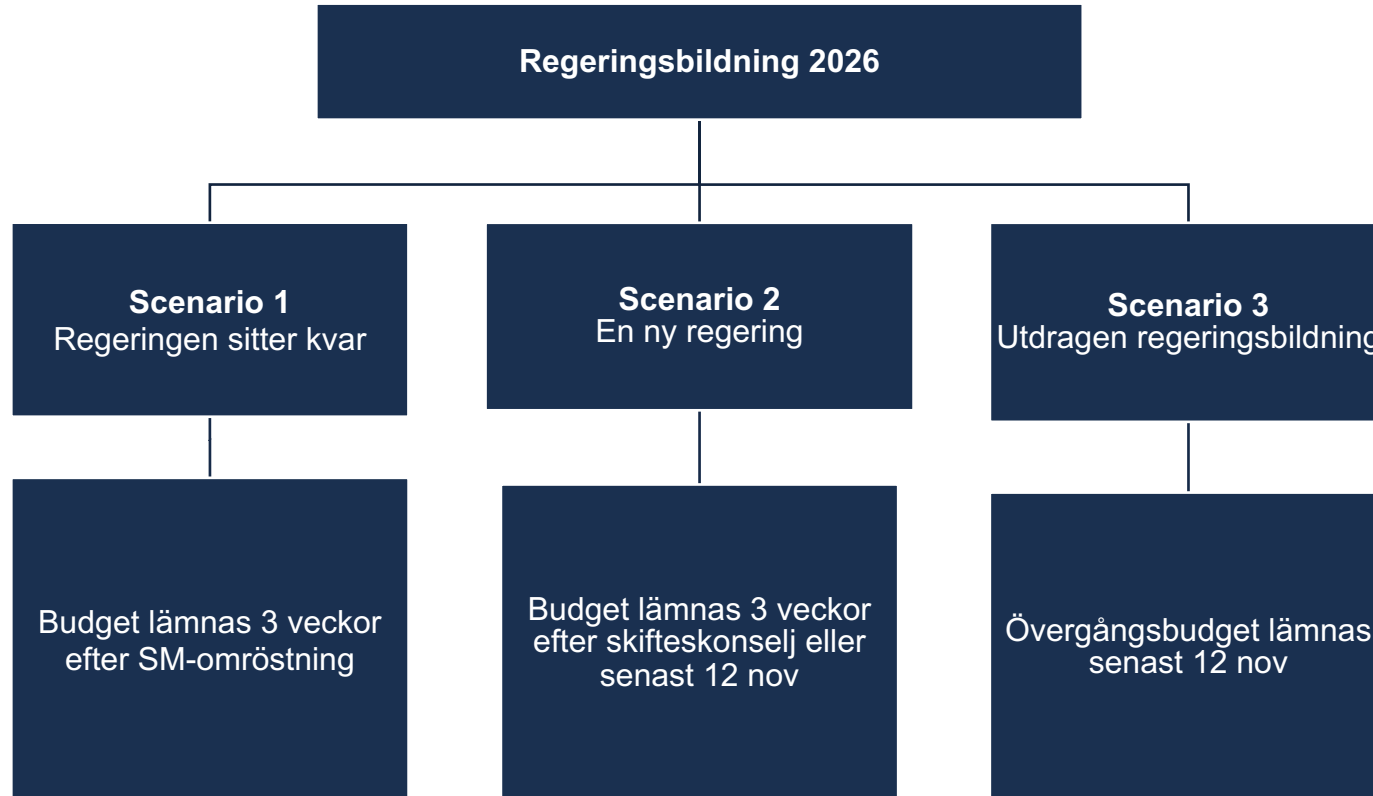

Regleringsbrev

- Årliga ramar för varje myndighet utifrån budgeten
- Det intensiva arbetet inleds när budgetpropositionen är överlämnad
- Beredning internt inom Regeringskansliet
- Dialog med myndighet om utkast (s.k. utökad delning).
I vissa frågor startar dialogen tidigare, kanske redan under myndighetsdialogen på våren.
- Regeringsbeslut före jul

Tre möjliga scenarion efter valet

Implementeringen av forsknings- och innovationspropositionen fortsätter

- Ökad medelstildelning implementeras successivt
- Ökning av forskningsmedel (basanslag) till lärosätena fördelas med kvalitetsindikatorer
- Satsningar och uppdrag rullas ut (exempel)
 - Excellenskluster för banbrytande teknik (Vetenskapsrådet och Vinnova)
 - Banbrytande forskning (Vetenskapsrådet)
 - Strategisk rekrytering (Vetenskapsrådet)
- Utredning
 - En mer ändamålsenlig organisationsform för statliga universitet och högskolor

Kvalitet i utbildning – budget 2026

- Regeringen fortsätter höja ersättningen per student även under 2026 (både inom hum/sam och tek/nat).
- Lärarutbildningsutredningen: frigör resurser för ett rejält kvalitetslyft i utbildningarna efter 2027.
- Höjd ersättning för musik inom ram.
- Satsning på högkvalitativa förvaltningsmaster bl.a. med EU-inriktning.

Lärar- och förskollärarytutbildningar

- Arbetet med lärarutbildningsutredningens förslag fortsätter
 - Satsning på kompetensutveckling i kognitionsvetenskap fr.o.m. 2028. Stöd för utbildningssamarbeten och småämnen.
 - Skärpta antagningskrav för vissa lärar- och förskollärarytutbildningar fr.o.m. 2027
 - Stärkt samverkan mellan lärosätena
- Praktiknära forskning utökas enligt Fol-prop.
- Utredningen om speciallärar- och specialpedagogutbildningarna (U 2025:05)

Näringslivets kompetensförsörjning

- Förlängning av satsning på korta kurser
- Medel till ett urval lärosäten för att utveckla kort utbildning för yrkesverksamma (ny modell)
- Arbetet med en särskild modell för utbildning för omställning och vidareutbildning för yrkesverksamma pågår
- STEM-strategi och STEM-delegationen (U 2025:01)

Foto: Johnér bildbyrå

Vårändringsbudgeten 2026

- Upprätthålla antalet nybörjare civilingenjörsutbildningar, LU, CTH och KTH
- Stärka genomströmningen tekniska utbildningar
- Uppdrag till SCB, AI:s påverkan på arbetsmarknaden för högskoleutbildade

Aktuella utredningar

- En mer ändamålsenlig organisationsform för statliga universitet och högskolor (U 2026:01)
- Utredningen om skydd av den akademiska friheten (U 2025:03)
- Utredningen om speciallärar- och specialpedagogutbildningarna (U 2025:05)

På gång

- Utredning om utvecklad styrning
- Utredning om en översyn av studiemedelssystemet
- Ansvarsfull internationalisering - riktlinjer och stödfunktion

